

HÀ HUYỄN CHI tâm sự về “Lò Đá”

Tác Giả: Nguyễn Việt

Chúa Nhật, 23 Tháng 5 Năm 2010 19:46

Nhà thơ Hà Huyền Chi có tên thật là Nguyễn Trí Hoàn, sinh ngày 21/12/1935 tại Hà Đông, Hà Nội.

Năm 1954 mới từ mình đi vào Nam. Năm 1957 nhập ngũ theo đường binh nghiệp (Võ bộ QG Đà Lạt), năm 1975 qua Mỹ và hiện nay sống tại Washington State, vùng Tây Bắc Hoa Kỳ.

HÀ HUYỄN CHI

Hà Huyền Chi từng làm thơ khi còn rất trẻ, tác phẩm đầu tay của ông là "Saut" Đêm xuất hiện vào năm 1963. Đến nay ông đã in 22 tập thơ, 8 truyện dài. (Giải thưởng Văn Học Nghệ Thuật bộ môn Thơ, 1971). Đóng 8 phim và đạo diễn 2 phim (Giải thưởng vàng 1972, Đạo diễn xuất sắc nhất cho bộ môn phim tài liệu). Ông còn dùng nhiều bút hiệu khác nhau: Mậu Bình, Hồ An, Mã T, Hồ bút Ông...

Cũng tính đến nay, ông đã có 409 bài thơ và 48 tác phẩm. Những tác phẩm nổi bật nhất của ông là bài “Lò Đá” do Trần Trọng Sơn soạn nhạc và ông đọc lời, và bài “Goá Phở Ngây Thơ” do Trần Thị Thanh phổ nhạc sau này.

Tác phẩm Hà Huyền Chi đã xuất bản gồm Saut Đêm (1963), Còn Gì Cho Anh, Khu Vườn Chim Sẻ, Nhịp Ngọn Gai Mòn, Riêng Ái Ân, Vững Tươi Đầy (1970), Bức Đam Mê, Mùa Đêm Trong Chiên Hào (1971), Trên Cánh Đờng Mây, Cho Mọt Trôi (1975), Tên Nô Lữ Mối (1979), Nhớ Đá Ngàn Năm (1981), Cối Buồn Trên Ta (1984), Đợi Bên Đờng Thưa (1987), Không Gian Vườn Đờng Giày (1988), Hành Trình 30 Năm Thơ Hà Huyền Chi, Thơ Đen (1991), Thơ Kêu Gai, Tháng Mọt Buồn (1994), Thơ Trong Da Ngựa (1995), Mọt Túi Bình Sinh Mọt Túi Thơ, Đờng Thiệp (1996), Bão Đờng (1998), Bên Trôi Mài Kêu (thơ song ngữ -Anh, Việt 1999)

Theo nhà thơ Hà Huyền Chi cho biết, do tình cảm khi ông còn ở binh chủng Nhảy Dù ông đã viết nhiều truyện ngắn và thơ. Có bài thơ ông xuyên đăng trên báo quân đội, nên nhẩy vào nghề báo chí rồi nhẩy vào điện ảnh như một thử thách, vì có lúc ông làm phó tá trưởng phòng Điện ảnh của Cục Tâm Lý Chiến. Làm Đờng điện trong Đờng điện đoàn thu của Nha Điện ảnh của Bộ Thông Tin.

Nhà thơ Hà Huyền Chi vốn mê thơ, nên từ lúc ông còn đi học đã tập làm thơ, do nghĩ rằng làm thơ là đi đến một thế giới văn chương. Tuy nhiên theo ông tâm sự, đi vào đờng văn chương, bước đầu ngổ ngàng ta nên tập viết truyện dài, sau đó tập viết truyện ngắn. Cuối cùng mới nên tập làm thơ, bởi thơ vốn là đờng cao nhất của văn chương. Còn ông đã đi ra khỏi cái quy luật thơ thế đó.

Có người thơng kê, nhà thơ Hà Huyền Chi là thi sĩ có thơ đờng phong phú nhất và người phê thơ ông nhiều nhất là nhà sĩ Mai Anh Việt, với 65 bài. Vì thế có người nhìn xét “thơ Hà Huyền Chi mang nhiều chất nhạc”. Có lẽ khi ông làm thơ đã có ý niệm đem phong phú, ý niệm này xuất phát từ khi nhà phê bình “Lời Đá” đờng ông đờng từ sau bước nhà phê bình của Trần Trọng.

Luận về người làm văn chương – nghề thu

Khi nói về nghề người đang làm văn chương nghề thu hôm nay, theo nhà thơ Hà Huyền Chi cho biết: - “Trước hết, chúng ta đang có tình trạng lạm phát số người muốn khoác cho mình chiếc áo thi sĩ, nhà sĩ. Nhiều người đã tập viết ra in thơ hay nhạc, mà trong lúc chưa nắm vững đờng nghề thu căn bản, nghề môn. Cần niềm luật, vốn dĩ, thanh dĩ, hợp âm và phối âm.

“Tình trạng trăm hoa đua nở này không có lợi cho sự tiến hóa chung của hai bộ môn nghề thu này. Nếu không muốn nói là có hại.

“Chúng ta hãy thơng thơng, trên bất kỳ một sân khấu nào, ai cũng có quyền nhẩy lên ca, ngâm bất kỳ một bài, thì sự muốn gì cũng giết chết các sinh hoạt này.”

HÀ HUYỄN CHI tâm sự về “Lạc Đám”

Tác Giả: Nguyễn Việt

Chúa Nhật, 23 Tháng 5 Năm 2010 19:46

Rồi nhà thơ tâm sự tiếp : là một người thích sưu tập và thâu (collection, chßa là selection) mà ông không có cách gì mua được cho đầy đủ những thi tập được in hành ở hải ngoại. Có thể nói, mỗi tuấn đßu có “thi tập” mà ra lò. Về âm nhạc cũng vậy, các CD nhạc đang in mà chưa in phát, tràn ngập trên thị trường VN đem sang ở hải ngoại in hành. Nếu không nói các CD “thơ nhạc vàng hải cầm” đßu xuất hiện hàng ngày. Chưa kể “trên giấy có giá” của các CD sản xuất ở VN gửi sang, đã tàn phá thị trường nhạc, ngâm.

Có lẽ vẫn còn tình trạng in phát này dài dài.

CD hải ngoại bây giờ khó tiêu thụ, vì bây giờ gặp nên các ca nhạc sĩ thơ nhạc làm giá quá đáng, đòi “cát-sê” cao ngất tới 3 tới 5 ngàn đô cho một bài hát thu âm, đang giá trị chỉ vài triệu sản xuất. Giờ nhạc giới tài tử đến như Mß đòi thù lao vài chục triệu đô cho một phim, khiến hàng loạt các rạp chiếu phim phá sản vì giá vé cao. Cũng thế, ca sĩ hải ngoại đòi thù lao tới 3 tới 5 ngàn đô cho một bài hát thu âm. Khiến giá bán một CD quá cao so với giá CD sản xuất ở VN, cho nên vẫn còn bế tắc, nan giải cho cả thị trường “ánh sáng cuộc đời nhạc hải m”.

Nói về nhạc phẩm Lạc Đám. Nhà thơ Hà Huyền Chi cho biết :

Ngó lui mấy chục năm về ngày Lạc Đám

- Nhạc phẩm “Lạc Đám” trước hết không phải là một bài thơ phổ nhạc. Phải nói là tôi đã viết lời cho bạn nhạc (vẫn không tên) của nhạc sĩ Trần Trọng. Do một cố duyên đặc biệt, do người bạn tên Đông chơi Clarinet, giới thiệu Trần Trọng đến với tôi, khi đó Trần Trọng (giữa thập niên 1960) chưa có nhu cầu tìm kiếm trong làng tân nhạc thời bấy giờ :

- Nhạc sĩ Trần Trọng khá lßm, nhưng rất ít người biết đến. Xin anh giúp thông bạn em một lần, viết lời ca giùm cho nó.

Nhạc sĩ TRẦN TRỌNG

HÀ HUYỀN CHI tâm sự về “Lạc Đám”

Tác Giả: Nguyễn Việt

Chúa Nhật, 23 Tháng 5 Năm 2010 19:46

Tôi liền lên tiếng: “Em biết là anh vẫn mù nhạc mà!”

- Em biết chứ, nhưng em thành thục nghĩ rằng anh có anh mạnh giúp đỡ nó.

Còn Trần Trần nhấc nhấc hi vọng thêm:

- Xin anh giúp cho. Tôi nghĩ là sẽ có cách...

Bây giờ tôi thong thả đi đâu kia:

- Nhìn thong em, coi như tôi chấp thuận trên nguyên tắc. Tuy nhiên, tôi cần nghe anh đàn bản nhạc này vài lần để có khái niệm về nhạc tính. Và tôi cũng cần ý kiến thêm về nhạc thuật của bài này với nhạc Pianist như Dzũng Nguyễn Hoàn (Pianist, nhạc sĩ Quỳnh Giao).

Chúng tôi kéo nhau lên đài phát thanh Quân Đội, Trần Trần nhấc vào piano. Và đi đâu nghe nhiên là tôi nghe ngay cái âm hưởng buồn ngọt ngào như đó, rất Pianissimo vậy. Melody thật tha thiết, ngọt ngào, biết nữa.

Khi ấy Đông đã kéo Dzũng Nguyễn Hoàn qua và Hoàn khen bản nhạc này không tồi, khi tôi có ngay quyết định giúp Trần Trần. Tôi nghe Trần Trần đàn thêm vài lần nữa và cảm giác như tâm cái âm hưởng của bản nhạc.

Hôm sau, tôi đem đến Trần Trần lời ca thật đẹp của Lạc Đám. Không quá ngoài sức tưởng tượng, là không biết bản nhạc cảm hứng nào đó, tôi đã hòa điệu cái rung cảm đích thực của tôi vào bản Trần Trần. Trần Trần mừng rỡ tôi sáng hơn. Anh và Hoàn cùng hoan hân hát Lạc Đám khi tôi cũng choáng ngập trong niềm vui. Lập tức tôi viết lại 2.

Buổi trưa nắng gắt, dãi mái tôn thép lè tè của quán cảm lạnh trong trời. Trên chiếc bàn bằng nhôm nóng bỏng, cầu bằng, tôi thả hồn bay về Lạc Đám. Tôi viết thật dề dàng, và khóc cũng dề dàng với lại 2 này. Tôi cảm thấy viết về khóc thật đó, như khi nghe chép lời nhạc dòng này

HÀ HUYỀN CHI tâm sự về “Lạc Đám”

Tác Giả: Nguyễn Việt

Chúa Nhật, 23 Tháng 5 Năm 2010 19:46

Tôi bắt đầu bắt đầu ăn, đem tôi lên đài Quân Đoàn gặp Nhạc Trưởng Nguyễn Trọng Phòng vì âm. Tôi đưa Lạc Đám ra khoe, Nhạc Trưởng hát ngay với tôi hân hoan bất cứ lúc nào. Hôm đó ngay lấy Trọng Trưởng nhồi đòi soạn nhạc hoà âm cho ban nhạc và 2 bè khác cho Mai Hoàng, Nhạc Trưởng y ca. Khoảng nửa giờ sau Lạc Đám được thu âm. Nhạc Trưởng, Mai Hoàng, Nhạc Trưởng, mọi người trên tay mặt bên Lạc Đám "mì ăn liền" say mê hoà ca với tôi xúc động đến nghẹn thở. "Take one Good take !" Hát và thu hoàn thành ngay hôm đó.

Nhạc Trưởng nói bay ra khỏi phòng vì âm ôm lấy tôi và Trưởng Trưởng:

- Ông đừng tôi thì nói. Bên này sẽ là Top Hit.

Tôi nhún nhún:

- Top Hit được là nhạc Trưởng Trưởng bay bằng nhạc đi u đậy ch.

Nhạc Trưởng cười nói:

- Nhạc ông là gió lùa. Đợi phong mà...

Lời bài hát Lạc Đám (1) sáng tác cuối thập niên 60

Hạt đá xanh rêu...bao nhiêu tuổi đời / Hạt gió phiêu du...qua bao nhiêu trời / Hạt nhàn nhàn đêm sâu... đèn vàng héo hắt Ái ân... bây giờ là nước mắt / Cuối hôn nước... thoáng nhàn mong manh. Thuở này tôi nhớ... con chim lồng càn / Xòai cánh cô đơn...bay trong chiều vàng / Và sao càn sao...trời đời bão tố / Đời yêu thương... càng nhiều u buồn / Tháng ngày là... men say nguỵ nhân.

Điệp khúc

Tình yêu... đã vỡ... cánh rời / Là hoa... rớt nước... cho đời / Chợt chiu... kẻ niềm... dĩ vãng / Em nhớ gì... không em ơi Mưa áo thiên thanh... thổi ngày ngày nào / Chìm khuất trong mưa... mưa bay rớt rào / Đời lá thối xa...mặt trời lặn tịch / Nhớ môi em...và mưa mặt biển / Suối hôn hò... trắng xanh đời non.

Lời bài hát Lạc Đám (2) sáng tác cuối thập niên 60

Tôi nghe đá kiên trinh... ru con đời đời / Là nét đan thanh... nêu cao tình người / Là ánh chiều dạt nắng... đậy lụi bóng tối / Tháng năm xa... trùng trùng sóng gợn / Ngóng nhìn tôi... bắt ngát chân mây.

Bài hát ca dao... theo tôi vào đời / Và giờ cho tim... tôi xanh nước / Nào biết trong em... còn nhiều u trướng vng / Trái yêu đời... chớ là trái đời / Gã tốt người... buông trôi niềm tin.

Điệp khúc

Tình yêu... đã vỡ... cánh rời / Là hoa... rớt nước... cho đời / Chợt chiu... kẻ niềm... dĩ vãng / Em nhớ gì... không em ơi

Tôi nghe đá kiên trinh... ôm con đời chng / Nhạc lá thu mưa... hay chân người a hng / Lạc đá tuôn rời... dòng dòng nói tiếp / Ngóng chinh phu... đời đời kiếp kiếp / Suối vng tìm... trắng xanh đời non.

Ma kiếp của mặt bài ca được yêu chuộng thì người yêu, và xu hướng của Nhạc Lạc Đám thì không. Nó may mắn thoát khỏi đnh sách lược ý. Vào nhạc năm 67, 68 nhạc phẩm “Lạc Đám” được cất

Nên bài thơ 4 này khi viết từ tháng 4 và được hoàn thành vào tháng 7/1975.

Tôi nhớ xa đau... nhớ đêm và ngày / Mỏi cánh tay bay... bay trong mùa đẫy / Hòn đá đeo trên...
cuộc đời héo hắt / Mãi mãi trong... vòng sống muôn kiếp / Chút tình buồn... lãng đãng men say.
Nghe tôi chia xa... đôi bên đưa nhau / Tình yêu chia xa... hai bên đưa nhau sống / Nghe tôi đã xa khi...
cuộc tình tách biệt / Chút hạnh phúc xưa... làm thành vụn liêng / Cũng cùn mòn... theo chân thời gian.

Điệp khúc

Mùa xanh... đã khép... một đời / Hè khô... nước non... mà chiều / Gió thu... liềm vàng... nhớ nhớ /
Đông xám... màu tang... nhớ nhớ.

Một nét sao bay... trên khung trời buồn / Nguyễn lá me khô... lặn trên một đường / Tôi nghe tiếng
chân quen... tìm về lối ngõ / Tiếng chân xưa... chiều là tiếng gió / Gió thổi dài... lung lay hồn trăng.

Không rõ đi đâu gì đã khiến tôi không xa rời được cái giao hân của Lạc Đám 1, 2, khiến đôi khi, khúc này hầu như là một phó bản, mô phỏng của khúc trước. Nó đến tôi quanh quẩn trong trình bày không rời. Lạc Đám 5 (Riêng cho Nguyễn Lãng)

Có lẽ tôi là một kẻ chung tình mang trái tim phẫn nộ. Năm 1992, tôi đem hồn vào một tình yêu mới. Nguyễn Tà Cúc - Nguyễn Lãng - Ác Bà Bà, là Bà đẹp ác nhân và mẹ nhân, đã cho tôi hạnh phúc và hành tôi điều đáng không cùng. Nguyễn Tà Cúc thì không thể nào không... tà cho được. Nàng đến với tôi như một tia nắng ấm áp. Rồi tôi đã đắm ra yêu tia nắng, qua một phần thân của nàng là Nguyễn Lãng (sóng trắng).

“Tháng Mười Bùn” in năm 1993, là thi phẩm ghi dấu tình tôi với nàng. Rồi Nguyễn Lãng lại phân thân, lên nà. Tôi cây bút hoa bươm bướm đoàn, Ác Bà Bà soi kính chiếu yêu vào đời sống, vẫn chấp nhận. Và chấp nhận năng khiếu trong lãnh vực phê bình văn học, và đàn hồi cách thức chính của nhà văn. Trong và ngoài văn chương.

Tôi xa nàng từ 1993. Dù cái tình của chúng tôi vẫn là ngàn đời chấp nhận chia xa. Và từ tháng Mười 1992 đến tháng Chạp 2002, đã là hơn 10 năm vò qua trong thân tình, chúng tôi vẫn chấp nhận gặp nhau, dù chỉ một lần. Dù tôi đến Cali nhiều hơn. Rồi nhiều hơn. Không gặp, phải chăng là cố gắng phi thường của chúng tôi. Đợi chờ cho tình mãi đẹp. Cho dù, những năm sau này, tia nắng của tôi đã trong tình trạng không còn ràng buộc bởi hôn nhân.

Lạc Đám 5

Tôi lúc yêu trắng... tiêu hoang cuộc đời / Tôi phút say hoa... tiếng tôi biết trời / Muội rót cho
huynh... ngọt ngào sự biết / Đếm say trên... tiếng hàng chữ viết / Cũng muộn phiền... sự kiện
của tôi.

Sợi tóc biên cương... xa hơn ngàn trùng / Nguyễn lãng sông chia... tang thương chấp nhận cùng / Là
nhánh phong lan... vì người và gió / Lúc trắng với... người còn mãi nhớ / Vẫn nhớ ngà... thắm

HÀ HUYỀN CHI tâm sự về “Lời Đá”

Tên: Nguyễn Việt

Chức vụ: Nhà văn, 23 Tháng 5 Năm 2010 19:46

hàng ngày như yên.

Đẹp khúc

Tình đau... lòng lạnh... cuộc đời / Ngàn khuya... gió thổi... vai người / Tóc đêm... mặt mà... sự đời / Trăng đêm... hồn si... trăng trôi.

Tình lòng đãng quang... sông vui, dòng phiêu / Còn chút đời hàng ngày... vầng trăng trên cây hiên / Đời mãi trôi qua nhau... đời này khác / Hàng đêm sâu... thổi ngòi gió hát / Khúc tình hoài... trăm năm, ngàn năm.